

บทความวิจัย

แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวม
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลาปิยะนุช เสรีศรีสกุล¹ มุชกีส หีมพินิจ²¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี²ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา 2. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา และ 3. เพื่อศึกษาการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา ดำเนินงานวิจัยสองระยะ โดยเริ่มต้นการวิจัยด้วยวิธีการเชิงปริมาณ แล้วใช้ผลการวิจัยที่ได้มาสู่การจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร และครูที่จัดการเรียนรวมในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา จำนวน 116 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูล และสรุปข้อมูลต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา โรงเรียนเรียนรวมสังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนเรียนรวมสังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา จำแนกออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert's) และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.941 และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) เพื่อหาการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา

ผลการศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา พบว่า รวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ค่าเฉลี่ย = 4.16 และเมื่อเปรียบเทียบการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของสถานศึกษา และจำนวนนักเรียนพิการ ไม่แตกต่างกัน และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา โดยรวม สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครูผู้สอน และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเข้าใจและร่วมแก้ปัญหาผู้เรียน โดยการปรับหลักสูตรและเนื้อหาให้สอดคล้องกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพ

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาเรียนรวม, ศูนย์การศึกษาพิเศษ

RESEARCH

GUIDELINES FOR DEVELOPING INCLUSIVE EDUCATION MANAGEMENT IN SCHOOL UNDER THE YALA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

Piyanut Serisrisakun¹ Musakkid Himphinit²

¹Graduate Student, Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Fatoni University.

² Ph.D., Curriculum Lecturer, Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Fatoni University.

ABSTRACT

This mixed-method research study aimed to examine, compare, and develop guidelines for inclusive education in schools under the Yala Primary Educational Service Area Office. The research was conducted in two phases, beginning with a quantitative approach followed by focus group discussions based on the initial findings. The sample comprised 116 administrators and teachers involved in inclusive education within the Yala Primary Educational Service Area. The researcher developed instruments for data collection, analysis, and summarization in accordance with the study's objectives. These instruments included a structured questionnaire for administrators and teachers, consisting of a checklist, a five-point Likert scale, and open-ended questions, with a reliability coefficient of 0.941. Additionally, qualitative research methods were employed through focus group interviews to identify developmental strategies for inclusive education.

Results indicated that the overall level of inclusive education implementation and its individual components were high, with the highest mean score observed in the participatory education management component total=4.16. Comparative analyses revealed no significant differences in inclusive education development when categorized by work experience, school size, or the number of students with disabilities. The study recommends enhancing knowledge and understanding among teachers and relevant networks to address student challenges collaboratively. This includes adapting curricula and content to align with the needs of students requiring special education, thereby enabling them to learn and integrate into society to their full potential.

Keywords: Inclusive Education Management, Special Education Centers

บทนำ

การศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนจึงมีความจำเป็นและมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาพลเมืองของประเทศ ซึ่งส่งผลต่อความเจริญและการพัฒนาประเทศในทุกด้าน พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 หมวดที่ 1 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 8 วรรค 2 ระบุว่าสถานศึกษาในทุกสังกัด อาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรวม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นการฝึกอาชีพหรือบริการอื่นใด มาตรา 5 กำหนดให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา คือ ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น รวมทั้งการจัดการทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล (ชาตรี ลักษณะศิริ, 2557) โดยการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความหลากหลายของนักเรียนทุกคน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าเรียนในโรงเรียนกับนักเรียนทั่วไป โดยได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกัน บุคลากรทุกคนในโรงเรียนให้การยอมรับเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของโรงเรียน ไม่มีการแบ่งแยก นักเรียนมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกของโรงเรียนและกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนอย่างเต็มที่ การออกแบบการสอนและการช่วยเหลือสนับสนุนนักเรียนที่ความต้องการจำเป็นพิเศษในบริบทของการจัดการศึกษาทั่วไป เด็กทุกคนจะได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับระดับความสามารถด้วยการสนับสนุนด้านการสอนที่แตกต่างกันและได้เรียนไปกับเพื่อนในสภาพแวดล้อมเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเรียนรวม ปีการศึกษา 2565 ในการพัฒนาความรู้ ทักษะการประเมินความสามารถพื้นฐาน เพื่อร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรวมให้มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการศึกษาเรียนรวมตามบทบาทได้อย่างมีคุณภาพ เพิ่มสมรรถนะ ดึงศักยภาพนักเรียนได้ตามความสามารถของนักเรียน โดยให้ศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นหน่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาเรียนรวม โดยผลที่คาดหวังจะได้รับจากการอบรม คือ นักเรียนเรียนรวม ที่มีแนวโน้มที่ต้องเติมประสบการณ์ทางการเรียนรู้จะได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพสอดคล้องความต้องการจำเป็นพิเศษบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้สามารถอ่านออกเขียนได้คิดคำนวณเป็น ดำเนินชีวิตในสังคม ได้อย่างมีความสุข มีส่วนในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ รดา ธรรมพูนพิสัย. (2556) กล่าวว่า การปรับวิธีการสอนโดยคำนึงถึงนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษมากขึ้น การประเมินผลการเรียน หรือการร่วมกิจกรรม ควรใช้วิธีการและเกณฑ์ที่ต่างกับเด็กทั่วไปโดย ให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องของนักเรียนเป็นรายบุคคล และควรจัดให้มีห้องเสริมทักษะทางวิชาการ ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษควรกำกับให้มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล(IIP) ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยให้สอดคล้องกับสภาพความ บกพร่องของเด็กแต่ละคนอย่างจริงจัง ใช้การนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อให้มีการรายงานความก้าวหน้า มีการส่งต่อ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ต่อผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 2 จังหวัดยะลา ได้สำรวจนักเรียนที่มีความบกพร่องที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษจากโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดยะลา พบว่า มีนักเรียนที่มีความบกพร่องที่จำเป็นต้องได้รับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา

สภาพปัญหาและความต้องการจัดการศึกษาเรียนรวมในจังหวัดยะลา ยังมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวมเป็นอย่างมาก

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว จังหวัดยะลามีจำนวนนักเรียนพิการที่จำเป็นต้องได้รับการศึกษามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน และเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ให้แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน จำนวนนักเรียนพิการ และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา

วิธีการศึกษา

การวิจัยแบบ Mixed Method Research ตามเสนอวิธีการศึกษาแยกกันระหว่างเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากร

ประชากรที่ผู้วิจัยได้เลือกศึกษา ผู้บริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนเรียนรวมสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา จำนวนทั้งสิ้น 164 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนเรียนรวมสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา จำนวนทั้งสิ้น 116 คน ได้มาจากตารางของเครจซ์และมอร์แกน ด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling)

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ ศึกษาเอกสารงานวิจัย เอกสารบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทำการรวบรวม วิเคราะห์และเรียบเรียงข้อมูล เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด สร้างแบบสอบถามเป็นรายข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา โรงเรียนเรียนรวมสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา และตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา โรงเรียนเรียนรวมสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา พบว่าค่า IOC ในแต่ละข้อได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) โดยส่งแบบสอบถามให้กับโรงเรียนศึกษาพิเศษเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างที่

ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จากนั้นนำมาตรวจหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ 0.941

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวกับหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงกับความเชื่อมั่นแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามพร้อมกับดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแยกข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมาหาค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

2 โรงเรียนเรียนรวมสังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบโรงเรียนเรียนรวมสังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา จำแนกตามเพศ ขนาดสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหาร โดยใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัว ที่เป็นอิสระต่อกัน วิเคราะห์ด้วยค่าที (Independent – Samples t-test) และความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัวด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ (Frequency)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารโรงเรียนเรียนรวมสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา จำนวน 3 คน ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 9 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวม สังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแนะนำตนเองพร้อมก็นำเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวม สังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา จาก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในแต่ละด้านที่มีข้อมูลการค่าเฉลี่ยต่ำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวม สังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา ในทั้งรายด้าน รายข้อ ภาพรวม

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) และผู้วิจัยจะนำผล การสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยด้านรวบรวม ข้อมูล โดยวิธีการพรรณนา สังเคราะห์ ตีความและสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ

3. การศึกษาแนวทางแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวม สังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลามีดังนี้

3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียนเรียนรวมสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา จำนวน 3 คน ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) การได้มาซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview)

3.2 วิธีการการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) มีดังนี้

ผู้วิจัยแนะนำตนเองพร้อมกับนำเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ และขอความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวม สังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา จากผู้ให้ ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในแต่ละด้านที่มีข้อมูลการค่าเฉลี่ยต่ำ เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหาร เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในแต่ละด้าน ทั้งรายด้าน รายข้อ ภาพรวม

ผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี จำนวน 77 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.4 จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดกลาง 89 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 76.7 จำแนกตามจำนวน นักเรียนพิการ พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวน 1 - 10 คน มีจำนวน 87 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.0

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษายะลา พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา ค่าเฉลี่ย= 4.16 และอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ องค์ประกอบด้าน สภาพแวดล้อม ค่าเฉลี่ย= 3.91

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับระดับการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษายะลา องค์ประกอบด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการคัดกรองประเภทความบกพร่อง นักเรียนเรียนรวมก่อนรับเข้าเรียน ค่าเฉลี่ย= 4.59 และอยู่ใน ระดับปานกลาง โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการจัดนิทรรศการ หนังสือ และเรื่องราวเกี่ยวกับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ ค่าเฉลี่ย= 3.39

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับระดับการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษายะลา องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด คือ ผู้สอนมีเทคนิคการสอนสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ค่าเฉลี่ย= 4.42 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และความต้องการของนักเรียน ค่าเฉลี่ย= 3.39

1.2.3 ผลการวิเคราะห์ระดับระดับการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษายะลา องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีคณะกรรมการจัดการเรียนรวม ซึ่งทำหน้าที่กำหนดบทบาทและหน้าที่ ของบุคลากรภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย = 4.17 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่เรื่องการจัดการเรียนรวม โดยจัดทำป้ายประกาศโปสเตอร์แผ่นพับ ป้ายนิเทศ ฯลฯ ค่าเฉลี่ย = 3.62

1.2.4 ผลการวิเคราะห์ระดับระดับการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษายะลา องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองเข้าใจและยอมรับในสภาพความพิการหรือความต้องการจำเป็นพิเศษ ของนักเรียนเรียนรวม ค่าเฉลี่ย = 4.47 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนทั่วไปไม่มีความเข้าใจ ให้การยอมรับและ ให้ความช่วยเหลือนักเรียนเรียนรวมในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ ค่าเฉลี่ย = 3.63

1.3 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษายะลา จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน และจำนวนนักเรียนพิการ โดยรวมและรายด้านไม่ แตกต่างกัน ยกเว้นจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกันในส่วนขององค์ประกอบด้านสังคม

1.4 ผลการวิเคราะห์การประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นเรียงจากความถี่มากไปหาน้อย โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ สรุปตามลำดับความถี่แต่ละด้านได้ดังนี้ องค์ประกอบด้านการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน พบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด คือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความ บกพร่องของนักเรียนแต่ละประเภท รองลงมา คือ นักเรียนขาดเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน และขาดครูผู้สอน โดยตรง ครูไม่ครบชั้นเรียน ซึ่งองค์ประกอบด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรเป็นการเตรียมความพร้อม สำหรับนักเรียนทั่วไปให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการยอมรับ สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อ นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างถูกวิธี เตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษ โดยการกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลือน้อย เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถช่วยเหลือ ตนเองได้มากที่สุดและอยู่ร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้อย่างปกติสุข องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ข้อที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรมีกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รองลงมา คือ ควรมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่ง องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการปรับหลักสูตรทั่วไปและการจัดทำหลักสูตรเฉพาะ รวมถึง การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) และประเมิน ความก้าวหน้าของนักเรียน การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและการร่วมกิจกรรมกับชุมชน องค์ประกอบ ด้านสภาพแวดล้อม ข้อที่มีความถี่มากที่สุด คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนในการปรับสภาพแวดล้อมนักเรียนที่ มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รองลงมา คือ ควรมีลานกิจกรรมในร่ม ซึ่งองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม สามารถทำได้โดยการปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภายนอกอาคาร และภายในอาคาร ให้มีความเหมาะสม กับ นักเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของนักเรียน และประชาสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องเกี่ยวกับการ จัดการเรียนรวมให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรวม องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ข้อ

ที่มีความถี่มากที่สุด คือ ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รองลงมา คือ ควรมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน ซึ่งองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้เรียนทั่วไปควรมีความเข้าใจ ให้การยอมรับและให้ความช่วยเหลือผู้เรียนเรียนรวมในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ และมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและให้บริการข้อมูลแก่โรงเรียนเครือข่าย

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านกระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) สรุปได้ดังนี้

2.1.1 องค์ประกอบด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนทั่วไปให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการยอมรับ สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างถูกต้อง เตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุดและอยู่ร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้อย่างปกติสุข

2.1.2 องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปรับหลักสูตรทั่วไปและการจัดทำหลักสูตรเฉพาะ จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) และประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและการร่วมกิจกรรมกับชุมชน

2.1.3 องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม โดยการปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภายนอกอาคาร และภายในอาคาร ให้มีความเหมาะสมกับ นักเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของนักเรียน และประชาสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมให้มีความร่วมมือในการจัดการเรียนรวม

2.1.4 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้เรียนทั่วไปมีความเข้าใจ ให้การยอมรับ และให้ความช่วยเหลือผู้เรียนเรียนรวมในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ และมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและให้บริการข้อมูลแก่โรงเรียนเครือข่าย

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1 ระดับการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ค่าเฉลี่ย = 4.16 องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ย = 4.04 องค์ประกอบด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ค่าเฉลี่ย = 3.41 และองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม ค่าเฉลี่ย = 3.91 ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายในการช่วยเหลือด้านคุณภาพชีวิต และบุคลากรในโรงเรียนต้องรับทราบถึงความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียน เพื่อให้การช่วยเหลือ และปรับปรุงแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ ประภัสสร สรวนรัมย์ (2554) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กพิเศษ ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า คุณภาพผู้เรียนจะดีขึ้นได้จากความร่วมมือของทุกฝ่าย ให้มีความรู้ความเข้าใจด้านความต้องการ

จำเป็นพิเศษของนักเรียน และร่วมกันแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ ทั้งที่โรงเรียน และที่บ้าน รวมถึงชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม เป็นแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียน

1.1 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า องค์ประกอบด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการคัดกรองประเภทความบกพร่องนักเรียนเรียนรวม ก่อนรับเข้าเรียน ค่าเฉลี่ย = 4.59 การคัดกรองอย่างถูกต้อง ส่งผลให้การวางแผนแนวทางการจัดการเรียนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) มีความชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพความพิการของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือและพัฒนาได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับภาวิณี เหมียโก(2563) กล่าวว่าแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสามารถวิเคราะห์ผู้เรียนวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับ สภาพความพิการ ครูมีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงสอดคล้องกับสภาพความพิการ สอดคล้องกับครูรายงานผลการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามสภาพจริงให้ผู้ปกครองและผู้บริหารทราบ สถานศึกษามีระบบการส่งต่อกรณีที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีความพร้อมใน การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือการมีงานทำ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลาง หรือสถานศึกษากำหนด

1.2 องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้สอนมีเทคนิคการสอนสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล(IIP) ค่าเฉลี่ย = 4.42 ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้อาจมีข้อจำกัดเฉพาะบุคคลที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนสอดคล้องกับรดา ธรรมพูนพิสัย (2556) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการจัดเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียน โดยใช้เทคนิค วิธีการและสื่อการสอนที่หลากหลาย ปรับวิธีการสอนโดยคำนึงถึงนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมากขึ้น เช่น การให้งานที่มีความยากง่าย การประเมินผลการเรียนหรือการร่วมกิจกรรม ควรใช้วิธีการและเกณฑ์ที่ต่างกับเด็กทั่วไป โดยให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องของนักเรียนเป็นรายบุคคล และควรจัดให้มีห้องเสริมทักษะทางวิชาการ ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษ ควรกำกับให้มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องของเด็กแต่ละคนอย่างจริงจัง

1.3 องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีคณะกรรมการจัดการเรียนรวม ซึ่งทำหน้าที่กำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย = 4.17 การที่โรงเรียนมีความชัดเจนและแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนและช่วยเหลือนักเรียนไปในทิศทางเดียวกัน และสามารถประสานภาคีเครือข่ายในการให้การช่วยเหลือนักเรียนตามความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสุเชษฐ์ เรือนก้อน (2556) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 การให้ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ต่างๆ แก่นักเรียนการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสำหรับฝึกทักษะและฝึกปฏิบัติต่างๆ การใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้โดยให้นักเรียนให้คะแนนตนเองและครู นำผลสรุปของการเรียนรู้ไปเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อขอรับสื่อ บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่อไป

1.4 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองเข้าใจและยอมรับในสภาพความพิการหรือความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนเรียนรวม ค่าเฉลี่ย = 4.47 ซึ่งส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการเรียนอย่างเป็นระบบ และในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นและสามารถส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามความสามารถได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับรดา ธรรมพูนพิสัย (2556) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการจัดเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส พบว่าการ ควรใช้การนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อให้มีการรายงานความก้าวหน้า มีการส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต่อผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ควรทำสมุดรายงานผลการเรียนเป็นพิเศษโดยระบุจุดเด่น จุดด้อยที่เด็กควรได้รับการพัฒนาอย่างชัดเจน ด้านเครื่องมือให้มีการจัดทำนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนงาน โครงการ โดยให้ครอบคลุมถึงกลุ่มงานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้รวมที่เข้มแข็ง

2. ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประถมศึกษา ยะลา จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน จำนวนนักเรียนพิการ และขนาดสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากบริบทพื้นที่และสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกัน ส่งผลให้จำนวนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เข้าเรียนในสถานศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน เพราะส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ อาจด้วยการย้ายถิ่นฐาน และใช้ภาษาถิ่นมีผลทำให้ความเข้าใจด้านภาษาของนักเรียนต่ำ จึงจำเป็นต้องจัดการส่งเสริมการเรียนรู้เป็นพิเศษ

ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน ไม่แตกต่างกัน เพราะบริบทการสอนของนักเรียนระดับประถมศึกษา มุ่งเน้นพื้นฐานการเรียนรู้ ระเบียบวินัย ส่งเสริมนักเรียนให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้ จึงทำให้การจัดการเรียนรู้เป็นลักษณะบูรณาการและเน้นการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา จำแนกตามจำนวนนักเรียนพิการ ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากบริบทพื้นที่ชายแดน ทำให้มีนักเรียนย้ายถิ่นฐานและขาดความต่อเนื่องในการเรียน ช่วงชั้นประถมศึกษาจึงมีลักษณะจำนวนนักเรียนที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษกระจายในทุกโรงเรียน ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างองค์ประกอบด้านสังคม อาจเพราะสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในแต่ละโรงเรียนแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนเมืองอาจใช้ภาษาไทยในการสื่อสารมากกว่า ส่งผลให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกในการพูดและใช้ภาษามากกว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนชุมชนชายขอบ ทั้งนี้ครูผู้สอนก็หาวิธีการดึงดูดความสนใจนักเรียนในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้สภาพสังคมการเรียนรู้แตกต่างกัน สอดคล้องกับรดา ธรรมพูนพิสัย (2556) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการจัดเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส พบว่า มีสภาพปัญหาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านสภาพแวดล้อม ผู้ที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบการจัดการเรียนรวมที่มี ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน ความรู้พื้นฐานทางการศึกษาพิเศษ และประสิทธิภาพการทำงานด้าน การศึกษาพิเศษต่างกัน แสดงให้เห็นว่าตัวแปรดังกล่าวไม่มีผลให้เกิดความแตกต่างของสภาพปัญหาการจัดการเรียน รวมซึ่งอาจจะเป็นเพราะผู้บริหารและครูซึ่งเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติและดำเนินการตามนโยบายด้านการจัดการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความ

ต้องการพิเศษ จากต้นสังกัดและจากการที่ได้รับความรู้ ในเรื่องกฎหมาย นโยบายการจัด การศึกษา ที่กำหนดถึงสิทธิของคณพิการ ในการจัดการศึกษาโดยไม่เลือกปฏิบัติ

3. แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา

3.1 องค์ประกอบด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ ยิ่งทำได้ทันท่วงทีตั้งแต่เมื่อแรกเกิดและทำได้อย่างถูกต้องจะสามารถฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการได้อย่างเห็นผลชัดเจน นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อตัวเด็กที่มีความต้องการพิเศษเอง เนื่องจาก เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ในสถานการณ์จริงได้อยู่ร่วมกับเด็กปกติวัยเดียวกัน ไม่ได้ถูกแบ่งแยกออกจากสังคม มีการประชุมบุคลากรในโรงเรียนเป็นประจำ เพื่อสร้างความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อผู้เรียนสถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานเรียนรวม มีโครงการพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้าน มีนโยบายส่งเสริมให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดสอดคล้องกับรดา ธรรมนูญพิสัย (2556) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการจัดเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส พบว่า แนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม ด้านนักเรียน ควรส่งเสริมนักเรียนทั่วไปให้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยต้องเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านอารมณ์ สังคมแก่เด็กทั้งสองกลุ่มและส่งเสริมทักษะทางวิชาการตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการประเมินตามสภาพจริง จัดให้มีหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท ครูต้องมีความรู้ มีเครื่องมือใช้จัดวิทยาในการดูแลและจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ สร้างความ ตระหนัก สร้างเจตคติที่ดี ให้ขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียนในการปฏิบัติงานด้านการเรียน รวม โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์และพบปะผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความร่วมมือในการช่วยเหลือ ดูแลบุตรหลานที่มีความต้องการพิเศษ

3.2 องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกันให้มากที่สุด โดยใช้เทคนิค วิธีการ และสื่อการสอนที่หลากหลาย โดยละเว้นกิจกรรมการแข่งขันที่มีผลแพ้ชนะ ปรับวิธีการสอนโดยคำนึงถึงนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น เช่น การให้งานที่มีความยากง่าย การประเมินผลการเรียน หรือการร่วมกิจกรรม ควรใช้วิธีการ และเกณฑ์ที่ต่างกับเด็กทั่วไป โดยให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องของนักเรียนเป็นรายบุคคลและควรจัดให้มีห้องเสริม ทักษะทางวิชาการ ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษควรกำกับให้มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล(IEP) และจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล(IIP) ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยให้สอดคล้องกับสภาพความ บกพร่องของเด็กแต่ละคนอย่างจริงจัง ใช้การนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อให้มีการรายงานความ ก้าวหน้า มีการส่งต่อนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษ ต่อผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ควรทำสมุดรายงานผลการเรียนเป็นพิเศษโดยระบุ จุดเด่น จุดด้อยที่เด็กควรได้รับการพัฒนาอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ นิศากร จิตวงศ์ (2563) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 กล่าวว่า นักเรียนที่เป็นเด็ก พิเศษเรียนรวม จะเรียนรู้ได้ช้ากว่าปกติหรือไม่รู้เลย ครูต้องใช้ความพยายามในการ สอน เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ และใช้เทคนิคที่หลากหลาย สอดคล้องกับ สุเชษฐ์ เรือนก้อน (2556) ได้ศึกษา แนวทางการจัดการเรียนรู้ สำหรับเด็กที่ มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า โรงเรียนควรกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน สร้าง

เครือข่ายการจัดการเรียนรู้ จัดโครงการอบรมพัฒนาผู้เรียนและการเขียนแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล และขยายผลให้ครูได้รับความรู้ทั้งในโรงเรียนและในบทบาทของครูควรยึดหลักการประเมินผู้เรียนที่หลากหลาย ควรเอาใจใส่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ให้มากขึ้นและทำการสรุปผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

3.3 องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม ควรจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน ใช้ห้องปฏิบัติการบริเวณโรงเรียนเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเพื่อการพักผ่อนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และสภาพแวดล้อมในชุมชน เพื่อความปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับ นิศากร จิตวงศ์ (2563). การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และ สิ่งแวดล้อมที่เป็นบุคคลกล่าวคือ มีการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้เรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด และการได้รับการเรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไปให้มากที่สุด รวมถึงการบริหารจัดการตารางเรียนและการจัดการห้องเรียน สิ่งแวดล้อมที่เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในสภาพแวดล้อมของเด็กได้แก่ พ่อ แม่ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครูและบุคลากรอื่นๆ ภายในโรงเรียน ให้มีความเข้าใจและยอมรับกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3.4 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้มีการจัดทำนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนงาน โครงการโดยให้ครอบคลุมถึงกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมที่เข้มแข็ง คือ ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและควรมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ คะนอง จอมคำ (2556) ได้ศึกษา การดำเนินการจัดการศึกษาแบบโรงเรียนเรียนรวมของโรงเรียน ขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 กล่าวว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ควรพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สอดคล้องกับบุญยิ่ง สายเมฆ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการดำเนินการจัดการศึกษาเรียนรวมที่มีประสิทธิผลสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ในการมีส่วนร่วม กลไกในการดำเนินการโดยจัดตั้งคณะทำงาน จัดเตรียมครู ผู้ปกครอง แต่งตั้ง คณะทำงานให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน จัดระบบการสนับสนุนการดำเนินการ ประกอบด้วย งบประมาณ อุปกรณ์และจัดระบบการพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งนี้

ข้อค้นพบจากงานวิจัยแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา ในแต่ละด้านดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรมีการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียน ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมและสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และควรเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนทั่วไปให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการยอมรับ สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างถูกวิธี เตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุดและอยู่ร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้อย่างปกติสุข

2. องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปรับหลักสูตรทั่วไปและการจัดทำหลักสูตรเฉพาะ จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) และประเมิน

ความก้าวหน้าของนักเรียน การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและการร่วมกิจกรรมกับชุมชน และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

3. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม โดยการปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกอาคาร และภายในอาคารให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน และปลอดภัยเอื้อต่อการเรียนรู้ เนื่องจากนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษบางกลุ่มอาจมีสมาธิสั้น อยู่ไม่นิ่ง ส่งผลให้เมื่อมีการทำกิจกรรม อาจมีความเสี่ยงในการดูแลเรื่องของความปลอดภัยต่อผู้เรียน และควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชนในการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียน

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรมีการฝึกอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ ด้านการสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเหมาะสม และผู้เรียนทั่วไปควรมีความเข้าใจ ให้การยอมรับและให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ และมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและให้บริการข้อมูลแก่โรงเรียนเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน และเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ครูผู้สอนปรับประยุกต์ใช้เทคนิค วิธีการที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาในบทเรียนอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยและองค์ประกอบต่อการบริหารจัดการจัดการศึกษาเรียนรวม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ควรวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารจัดการจัดการศึกษาเรียนรวม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรวมโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ในการบริหารจัดการภายใต้ข้อจำกัดด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบการเรียนรู้รวม (Inclusive schools) (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- คนอง จอมคำ. (2556). การดำเนินการจัดการศึกษาแบบโรงเรียนรวมของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย].
- จรรยา ชื่นเกษม, & กัลยา ชนะภัย. (2558). เอกสารประกอบการเรียน รายวิชาการศึกษาพิเศษ (Special Education) รหัสวิชา 1082105. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ประภัสสร สรวนรัมย์. (2554). สภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กพิเศษตามโครงสร้าง SEAT Framework ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์].
- ผดุง อารยะวิญญู. (2551). การวิจัยเพื่อพัฒนาโรงเรียนต้นแบบในการเรียนรวมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาวิณี เหมียโก. (2563). การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- เบญจา ชลธารนนท์. (2554). การศึกษาแบบเรียนรวม: เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการศึกษาแบบเรียนรวม. สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- รดา ธรรมพูนพิสัย. (2556). สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา].
- ราชกิจจานุเบกษา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.
- สมพร หวานเสร็จ. (2555). การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education). อุบลกิจออฟเซ็ท.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2556). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.
- สุชาติ บุปผา. (2555). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ในประเทศไทย [วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- สุเชษฐ์ เรือนก้อน. (2556). แนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม].
- Knight, A. (2015). Toward inclusion of students with special education needs in the regular classroom. *British Journal of Learning Support*, 14(1).
- Kuyini, A. B., & Desai, I. (2009). Providing instruction to students with special needs in inclusive classrooms in Ghana: Issues and challenges. *International Journal of Whole Schooling*, 4(1), 22–38.

